

B Filosofie
Radboud Universiteit

© 2024 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2225

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	5
Introductie	6
Procedure	6
Panel	7
Informatie over de opleiding	8
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	9
Organisatie	9
Terugblik vorige visitatie	9
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	9
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	11
Standaard 3. Toetsing	16
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	18
Eindoordeel	19
Ontwikkelpunten	19
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	20
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	22
Bijlage 3. Bezoekprogramma	25
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	26

Samenvatting

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het panel concludeert dat het profiel en de eindtermen van de bacheloropleiding Filosofie aan de Radboud Universiteit zijn afgestemd op de behoeften van het beroepenveld en het vakgebied. De opleiding heeft een heldere eigen profilering geformuleerd, waarbij de nadruk op continentale filosofie en Philosophy, Politics and Society (PPS) onderscheidend zijn. De eindtermen zijn logisch afgeleid van het profiel en gebaseerd op de Dublin-descriptoren, waarmee zij wat betreft niveau en oriëntatie voldoen aan de internationale eisen voor een wo-bacheloropleiding. Wel adviseert het panel om de eindtermen voor de opleiding zodanig aan te passen dat de beide specialisaties er onderscheidend en in onderling evenwicht in terugkomen.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding heeft in de ogen van het panel een degelijk curriculum dat inhoudelijk stevig staat, en een stabiele en gezonde instroom van studenten heeft. De onderwijsprogramma's voor de specialisaties zijn logisch afgeleid van de eindtermen. De twee specialisaties Filosofie en PPS bieden studenten beide iets eigens en zijn inhoudelijk up-to-date. De keuze voor de Engelse taal voor de specialisatie PPS is legitiem. In lijn met het profiel ligt er een mooie nadruk op continentale filosofie. De minorruimte, optionele stage en keuzes uit bachelor seminars (Filosofie) en keuzemodules (PPS) bieden studenten de mogelijkheid om eigen accenten te leggen. De afstemming tussen beide specialisaties is voor verbetering vatbaar, evenals de afstemming binnen de specialisaties wat betreft inhoud (Filosofie) en piekbelastingen (PPS). Het diversifiëren van het curriculum wordt door de opleiding als aandachtspunt genoemd. Het panel is van mening dat de betrokken docenten hierbij bestuurlijk sterker ondersteund dienen te worden met proactieve beleidskeuzes. De opleiding heeft belangrijke maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten. Het docententeam is deskundig, betrokken en toegankelijk voor studenten. De studiebegeleiding voor zowel Nederlandse als buitenlandse studenten is goed op orde, evenals de scriptiebegeleiding. De didactiek wordt gekenmerkt door kleine groepen en interactie, en docenten weten een prettige sfeer en persoonlijke leersetting neer te zetten voor studenten. Het zich aandienende thema sociale veiligheid is opgepakt door de opleiding, en verdient blijvende aandacht.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing met passende toetsvormen. Toetsen worden volgens het vierogenprincipe ontwikkeld, zijn op het gewenste niveau en sluiten aan op de eindtermen en cursusinhoud. Daarmee zijn de toetsen in de ogen van het panel voldoende valide. Beoordelingen worden gegeven op basis van duidelijke beoordelingsrubrics, waarbij studenten weten wat er van hen wordt verwacht. Studenten ontvangen voldoende feedback. De beoordeling van het afstuderen is goed ingeregeld en voldoet ruimschoots aan het vierogenprincipe. Oordelen worden overwegend goed onderbouwd, waarbij nog meer nadruk mag liggen op positieve feedback. De facultaire examencommissie vervult haar taken volgens de wettelijke vereisten en heeft een daadkrachtige en gestructureerde aanpak. De examencommissie draagt actief bij aan de verbetering van de kwaliteit van toetsing en beoordeling, alsmede het goede gesprek hierover onder docenten en opleidingsmanagement. Het panel raadt de opleiding aan om in te zetten op de continuïteit van de examencommissie en de (ambtelijk) secretariële ondersteuning van de commissie om dit sterke borgingsbeleid vast te houden.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De bachelorwerkstukken tonen aan dat studenten de eindtermen op het wo-bachelorniveau realiseren. De kwaliteit en het niveau van de werkstukken is voldoende tot goed, waarbij de specialisatie duidelijk wordt gereflecteerd in de onderwerpskeuze. De becijfering is over het algemeen herkenbaar al constateert het

panel dat de verschillen in de huidige eindtermen van de twee specialisaties niet tot uitdrukking komen in de becijfering. Alumni komen goed terecht in vervolgopleidingen of werk, en worden in hun voorbereiding hierop goed ondersteund door de opleiding.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleiding als volgt:

B Filosofie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

voldoet

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

voldoet

Standaard 3: Toetsing

voldoet

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

voldoet

Algemeen eindoordeel

positief

Prof. dr. Martin van Hees

Drs. Marieke Schoots

Voorzitter

Secretaris

Datum: 2 april 2024

Introductie

Procedure

Visitatie

De bacheloropleiding Filosofie van de Radboud Universiteit werd op 6 en 7 december 2023 door een onafhankelijk peer review panel beoordeeld in het kader van de visitatiegroep Wijsbegeerte. Dit cluster bestond uit 29 opleidingen van de Universiteit Leiden, Universiteit Twente, Universiteit Utrecht, Tilburg University, Rijksuniversiteit Groningen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Vrije Universiteit Amsterdam, Radboud Universiteit en de Universiteit van Amsterdam. De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. september 2018).

In opdracht van het cluster Wijsbegeerte verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Fiona Schouten trad op als coördinator en secretaris en ook Irene Conradie, Mariette Huisjes, Marieke Schoots en Anne-Lise Kamphuis waren secretaris binnen het cluster. Zij zijn door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Vorbereiding

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden en met de consistentie binnen het cluster. De NVAO stemde op 24 juli 2023 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter op 20 juli 2023 over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

De contactpersonen van de instelling stelden voor het visitatiebezoek een bezoekprogramma op in overleg met de coördinator (zie bijlage 3). De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de faculteit dat het ontwikkelgesprek zou worden vormgegeven als onderdeel van het bezoek. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

In de aanloop naar de visitatie stuurde de opleiding een lijst van afgestudeerden over de periode 2020 tot en met 2023 naar de coördinator. Uit deze lijst selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de coördinator 15 eindwerken. Daarbij hield zij rekening met de spreiding van de eindcijfers en de beoordelaars. Ook is een evenwichtige spreiding gekozen over de specialisaties Filosofie en PPS, en het verkorte programma Filosofie. Voorafgaand aan het bezoek stelde de opleiding de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zond de opleiding het panel hun zelfevaluatie rapport en aanvullende stukken toe (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van visitaties en rapportage.

Bezoek

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie bijlage 3). Ook bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt. Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter van het panel een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar de faculteit.

Panel

Bij de clustervisitatie Wijsbegeerte zijn de volgende panelleden betrokken:

- Prof. dr. Martin van Hees, hoogleraar Morele en Politieke Filosofie, Vrije Universiteit, en decaan, Amsterdam University College (AUC) – voorzitter;
- Prof. dr. Gerd Van Riel, hoogleraar Antieke Filosofie en decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte aan de KU Leuven – voorzitter en panellid;
- Prof. dr. Mariëtte van den Hoven, hoogleraar Medische Ethiek, Amsterdam UMC;
- Prof. dr. Thomas Reydon, hoogleraar Wetenschaps- en Techniekfilosofie, Leibniz Universität Hannover;
- Em. prof. dr. Jos de Mul, hoogleraar Wijsgerige Antropologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. Sonja Smets, hoogleraar Logica en Epistemologie, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Bart Raymaekers, hoogleraar Morele Filosofie en Filosofie van het Recht, KU Leuven;
- Prof. dr. Geert Van Eekert, hoogleraar Europese Filosofie, Universiteit Antwerpen;
- Prof. dr. Martine Prange, hoogleraar Filosofie van mens, cultuur en samenleving, Tilburg University;
- Prof. dr. Wybo Houkes, hoogleraar Wetenschaps- en Techniekfilosofie, Technische Universiteit Eindhoven;
- Prof. Federica Russo, hoogleraar Philosophy and Ethics of Techno-Science, Universiteit Utrecht;
- Dr. Victor Gijsbers, universitair docent Filosofie, Universiteit Leiden;
- Prof. dr. Vincent Blok, hoogleraar Techniekfilosofie en Responsible Innovation, Wageningen University & Research;
- Prof. Rein Raud, hoogleraar Asian and Cultural Studies, Tallinn University;
- Prof. dr. Corien Bary, hoogleraar Logische Semantiek, Radboud Universiteit;
- Dr. Elsbeth Brouwer, universitair docent Filosofie van Taal en Cognitie, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Erik Weber, gewoon hoogleraar in de wetenschapsfilosofie, Universiteit Gent;
- Dr. Constanze Binder, universitair hoofddocent Filosofie, Erasmus Universiteit Rotterdam – referent;
- Dr. Bruno Verbeek, universitair docent Ethiek en Politieke Filosofie, Universiteit Leiden – referent;
- Sarah Boer, masterstudent Philosophy, Politics, and Society, Radboud Universiteit – student-lid;
- Tim van Alten, masterstudent Philosophy of Science, Technology and Society, Universiteit Twente – student-lid;
- Christa Laurens, masterstudent Modern European Philosophy, Universiteit Leiden – student-lid.

Het panel dat de bachelor Filosofie aan de Radboud Universiteit beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. Martin van Hees, hoogleraar Morele en Politieke Filosofie, Vrije Universiteit, en decaan, Amsterdam University College (AUC) – voorzitter;
- Prof. dr. Gerd Van Riel, hoogleraar Antieke Filosofie en decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte aan de KU Leuven;
- Prof. Mariëtte van den Hoven, hoogleraar Medische Ethiek, Amsterdam UMC;
- Em. Prof. Jos de Mul, hoogleraar Wijsgerige Antropologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Christa Laurens, masterstudent Modern European Philosophy, Universiteit Leiden – student-lid.

Informatie over de opleiding

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief
Naam van de opleiding:	Filosofie
CROHO-nummer:	56081
Niveau van de opleiding:	Bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	Filosofie Philosophy, Politics and Society
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	Voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	1 mei 2024

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De bacheloropleiding Filosofie valt onder de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen (FTR) van de Radboud Universiteit. De FTR bestaat uit een onderwijsinstituut en een onderzoeksinstituut. Het onderwijsinstituut valt onder de decaan en heeft een eigen opleidingsmanagement bestaande uit een onderwijsdirecteur en diverse opleidings- en programmacoördinatoren, die verantwoordelijk zijn voor een opleiding of specialisatie. Voor de bacheloropleiding Filosofie is er een opleidingscoördinator voor elk van beide afstudeerspecialisaties: Filosofie en Philosophy, Politics and Society. De faculteit biedt vier voltijd filosofie-opleidingen aan: de bachelor, een eenjarige master, een tweejarige master en een onderzoeksmaster. Andere opleidingen die de faculteit aanbiedt zijn de bacheloropleidingen Islam, politiek en samenleving, Religie, politiek en samenleving en Theologie, en de masteropleidingen Theologie en Religiewetenschappen, en Theology. Er zijn binnen de FTR vier inhoudelijke afdelingen op het terrein van filosofie, die elk het onderwijs in het betreffende specifieke domein aansturen: 1) Filosofie van cognitie en taal, 2) Geschiedenis van de filosofie, 3) Metafysica en filosofische antropologie, en 4) Wijsgerige ethiek en politieke filosofie.

Terugblik vorige visitatie

Tijdens de vorige visitatie in 2016 is de opleiding beoordeeld als 'voldoende'. Het toenmalige panel zag onder andere de volgende positieve punten: het profiel, de eindtermen, de duidelijke structuur en opbouw van het curriculum, de aandacht voor vaardigheden, het enthousiaste en toegankelijke docententeam, de borging van de kwaliteit van toetsing en het gerealiseerde eindniveau. Verbeterpunten die het panel bij de vorige visitatie zag, betroffen onder andere de ruimte voor het volgen van niet-filosofische vakken, het rendement van de opleiding en de onderbouwing van scriptiebeoordelingen.

Het huidige panel is van mening dat de opleiding de sterke punten heeft gehandhaafd en de aanbevelingen goed heeft opgepakt. Bij de verschillende standaarden wordt specifiek ingegaan op de huidige situatie.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding streeft ernaar om studenten een breed, samenhangend beeld van de westerse filosofische tradities en disciplines te geven, binnen de visie van de Radboud Universiteit om opleidingen in het licht van maatschappelijke relevantie te plaatsen. De disciplines van de filosofie die worden behandeld in de opleiding zijn deels afgeleid van de afdelingen binnen de faculteit: filosofie van taal en cognitie, continentale filosofie, praktische filosofie en geschiedenis van de filosofie. De opleiding legt hierbij een nadruk op continentale filosofie.

De opleiding biedt studenten een keuze uit twee specialisaties aan: Filosofie en Philosophy, Politics and Society (PPS). De specialisatie Filosofie richt zich met name op de geschiedenis van de filosofie binnen de hierboven genoemde disciplines: een verdieping van de belangrijkste periodes, stromingen en auteurs in de

westerse filosofie, alsmede een aantal van de meest invloedrijke grote teksten. De specialisatie PPS is een aantal jaren geleden ontwikkeld en behandelt grotendeels dezelfde denkers en teksten, maar legt de nadruk op de koppeling van theorie aan (wereldwijde) maatschappelijke vraagstukken.

Het panel is positief over het profiel dat de opleiding neerzet: er is een heldere keuze gemaakt binnen de filosofische disciplines en de nadruk op continentale filosofie is onderscheidend. Via alumni-onderzoek (zie ook standaard 4) houdt de opleiding zicht op de werkvelden waar alumni -al dan niet na het volgen van een masteropleiding- terecht komen, en de aansluiting van het profiel op die werkvelden. Het panel vindt de specialisaties elk een duidelijk, eigen karakter hebben. De specialisatie Filosofie biedt studenten volgens het panel een klassieke, theoretische opleiding over de volle breedte van de westerse filosofie, en dient hiermee als een stevige basisstroming binnen de bacheloropleiding. In de specialisatie PPS sluit de opleiding goed aan op de gewenste identiteit van de Radboud Universiteit van maatschappelijk relevantie, en de opleiding geeft dan ook aan dat deze specialisatie intern als een boegbeeld dient. De specialisatie PPS is volgens het panel een duidelijke en goede aanvulling op de langer bestaande specialisatie Filosofie, die ook landelijk iets toevoegt aan de keuze aan filosofie-opleidingen voor studenten.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten (zie bijlage 1) volgen de Dublin-descriptoren voor het wo-bachelorniveau en bestaan in lijn daarmee uit eindtermen op het gebied van kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, beroepsvaardigheden en leervaardigheden. Naast de eindtermen die voor beide specialisaties gelden, is er een extra set van drie eindtermen voor de specialisatie PPS die gericht is op complexe maatschappelijke en politieke vraagstukken.

Het panel vindt dat de eindtermen logisch zijn afgeleid van het geformuleerde profiel en voldoen aan (inter)nationale eisen binnen het vakgebied voor een wo-bacheloropleiding in de filosofie. De formuleringen van de eindtermen zijn volgens het panel steekhoudend en doordacht, waarbij beroepsvaardigheden expliciet zijn meegenomen, wat het panel waardeert. Filosofie-alumni kunnen terecht komen in een brede waaier aan beroepen en werkvelden, waardoor dergelijke vaardigheden van belang zijn voor een goede aansluiting tussen opleiding en beroep. Een punt van aandacht is dat het door de extra set eindtermen voor PPS lijkt alsof studenten PPS aan meer eisen moeten voldoen dan studenten Filosofie. Het panel raadt aan om de eindtermen van de opleiding zodanig aan te passen dat de specialisaties er onderscheidend en in onderling evenwicht in tot uitdrukking komen. Een ander punt van aandacht is volgens het panel dat de eindtermen spreken over 'auteurs'. Het panel vindt een beschrijving in termen van theorieën, benaderingen of vraagstukken passender.

Overwegingen

Het panel concludeert dat het profiel en de eindtermen van de bacheloropleiding Filosofie zijn afgestemd op de behoeften van het beroepenveld en het vakgebied. De opleiding heeft een heldere eigen profilering geformuleerd, waarbij de nadruk op continentale filosofie en Philosophy, Politics and Society (PPS) onderscheidend zijn. De eindtermen zijn logisch afgeleid van het profiel en gebaseerd op de Dublin-descriptoren, waarmee zij wat betreft niveau en oriëntatie voldoen aan de internationale eisen voor een wo-bacheloropleiding. Wel adviseert het panel om de eindtermen voor de opleiding zodanig aan te passen dat de beide specialisaties er onderscheidend en in onderling evenwicht in terugkomen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

De eindtermen zijn vertaald in drie onderwijsprogramma's: het programma van de specialisatie Filosofie, de specialisatie PPS en het verkort programma Filosofie (zie bijlage 2: Opleidingscurriculum).

Het programma van de specialisatie Filosofie wordt grotendeels in de Nederlandse taal verzorgd en biedt studenten een brede theoretische basis in de filosofie. Het programma start in het eerste studiejaar met filosofische cursussen waarin studenten kennismaken met de verschillende subdisciplines van de filosofie, zoals Cognitiefilosofie, Sociale en politieke filosofie en diverse cursussen Geschiedenis van de filosofie. Ook is er een doorlopende leerlijn academische vaardigheden waarin studenten op academisch niveau leren lezen, schrijven en spreken. Het tweede studiejaar staat grotendeels in het teken van centrale, invloedrijke filosofische teksten. Deze zijn geclusterd in thematische cursussen zoals Fundamentele filosofie, Filosofie van taal en cognitie en Praktische filosofie. Ook is er een vrije minorruimte van 15 EC die binnen of buiten de universiteit kan worden ingevuld, en werken studenten aan een onderzoeksproject (10 EC) waarin ze zelfstandig een onderzoek uitvoeren naar een thema binnen de actuele filosofie. In het derde studiejaar hebben studenten diverse keuzes zodat zij zich kunnen specialiseren: nog eens 15 EC vrije minorruimte, een keuze van 4 uit 8 bachelorseminars over een specifiek filosofisch thema (elk 5 EC) of een optioneel verblijf in het buitenland van 30 EC. De opleiding wordt afgesloten met een bachelorwerkstuk van 10 EC, dat studenten in het eerste of tweede semester van het derde studiejaar maken.

Voor studenten die twee studies tegelijk willen volgen, biedt de bacheloropleiding een verkort programma binnen de specialisatie Filosofie. Het verkorte programma bestaat uit 120 EC aan filosofische cursussen die tevens in de reguliere studieroute worden aangeboden. Het betreft onder andere verschillende cursussen over de geschiedenis van de filosofie, Cognitiefilosofie, Taalfilosofie, Sociale en politieke filosofie en Metafysica. Studenten dienen voor 60 EC cursussen op te nemen uit een andere bacheloropleiding. Ook dit programma wordt afgesloten met een bachelorwerkstuk van 10 EC. De lessen voor het verkorte programma worden geclusterd op één of twee dagen in de week, zodat het mogelijk is om de andere studie tegelijkertijd te volgen.

De specialisatie PPS wordt in de Engelse taal aangeboden en richt zich op de vertaalslag van filosofische theorie naar (internationale) maatschappelijke thema's. In het eerste studiejaar volgen studenten -net als in de specialisatie Filosofie- cursussen die een brede basis verschaffen in de westerse filosofie. Ook binnen PPS is er aandacht voor academische vaardigheden in het eerste studiejaar, onder andere via de cursussen Academic writing workshop, Analysing texts and arguments en Rhetoric and debate, en de toets Academic language proficiency. Vanaf het tweede studiejaar volgen studenten verdiepende cursussen over specifieke vraagstukken omtrent bijvoorbeeld ecologie, technologie, gender en mensenrechten. Hierbij hebben de studenten steeds een keuze uit diverse cursussen en worden er verschillende excursies in Nederland en België aangeboden naar musea, (politieke) organisaties en historische locaties. Studenten leren in de loop van de opleiding de filosofie als praxis kennen, waardoor zij in staat zijn om concepten te ontwikkelen, analyseren en toe te passen binnen actuele maatschappelijke discussies. Studenten PPS voeren ook een onderzoeksproject van 10 EC uit, krijgen beroepsoriëntatie in de cursus Philosophy in practice en sluiten de opleiding af een bachelorwerkstuk van 10 EC, net als de Filosofiestudenten.

Het panel vindt dat de opleiding stevig staat: er zijn twee duidelijke specialisaties, die elk iets eigens te bieden hebben aan studenten en tegelijkertijd eenzelfde stevige basis aan filosofische theorie en vaardigheden bieden. Studenten leren in de bacheloropleiding actuele filosofische kennis en het panel ziet een goede balans tussen historische en systematische onderdelen binnen de opleiding. Het panel vindt dat studenten binnen elke specialisatie voldoende vrije keuzeruimte hebben via de minorruimte, de optionele stage en keuzes uit bachelorseminars (Filosofie) en keuzemodules (PPS), die zowel binnen als buiten de filosofie kunnen worden ingevuld. Ook kunnen studenten eigen accenten leggen binnen opdrachten, het project en het bachelorwerkstuk. Studenten geven daarnaast aan dat zij veel ruimte ervaren als zij zelf onderwerpen aandragen of zich willen verdiepen in een bepaald thema. Het panel is enthousiast over het feit dat er in lijn met het profiel (zie standaard 1) in beide specialisaties veel aandacht is voor continentale filosofie. Het panel waardeert dat dit geen afbreuk doet aan de ruimte voor andere domeinen van de filosofie. Het panel hoorde van studenten dat zij tevreden zijn over de academische en professionele vaardigheden die zij leren. Om studenten te ondersteunen bij het vinden van een baan, is er aandacht voor beroepsoriëntatie in het curriculum via het mentoraat en de studieadviseur (Filosofie) en de cursus Philosophy in practice (PPS). Ook biedt de faculteit een career service-website waarop onder andere tips en informatie voor sollicitaties, loopbaanadvies en interviews met alumni staan. De introductie van de universitaire leerlijn Persoonlijke en professionele ontwikkeling vanaf het studiejaar 2024-2025 kan de beroepsoriëntatie en persoonlijke ontwikkeling van studenten nog een stap verder brengen.

Er zijn twee ontwikkelingen ingezet door de opleiding. De faculteit is van mening dat de lees- en schrijfvaardigheden van studenten aandacht behoeven. De faculteit is bezig om -onder andere via de universitaire Taskforce taalbeleid- een verbetering te maken in het onderwijs voor lees- en schrijfvaardigheden. Het panel waardeert de ambitie om de basiskwaliteit van schrijfvaardigheden te overstijgen. Daarnaast denkt de opleiding na over diversifiëring van het curriculum om studenten bredere perspectieven dan alleen de westerse filosofie te bieden. Via een -door het opleidingsmanagement gesteund- 'bottom-up' initiatief van docenten verkent de opleiding momenteel de verschillende vraagstukken en mogelijkheden binnen het thema diversiteit. Het panel heeft gezien dat de discussie nog erg breed wordt gevoerd en niet bij alle docenten goed landt. Het is daarom volgens het panel wijs om de betrokken docenten hierbij bestuurlijk steviger te ondersteunen met heldere definities en proactieve beleidskeuzes.

De curricula van de twee specialisaties en het verkorte programma stellen studenten in staat om de beoogde leerresultaten te behalen. Het panel ziet dat er heldere leerdoelen per cursus zijn geformuleerd, die in overzichtelijke studiehandleidingen (cursusdossiers) zijn opgenomen. Eindterm 2d is niet expliciet gemaakt in het curriculum en in het toetsprogramma ziet het panel enkele leerdoelen niet terug. Het panel adviseert de opleiding om deze zaken in orde te maken.

Verder kan de afstemming tussen docenten nog worden verbeterd volgens het panel. Op thema's zoals taalvaardigheden, retorica en integratie van niet-westerse perspectieven zijn er binnen PPS succesvolle initiatieven zoals het integraal aanbieden van niet-westerse filosofie. Deze zijn nog niet benut binnen Filosofie maar kunnen daar wel bijdragen aan het verbeteren van het onderwijs. Ook voor studenten van beide specialisaties kan het interessant zijn om meer een community te vormen dan nu het geval is: de verschillende (Nederlandse en internationale) studentenpopulaties kunnen naar de mening van het panel van elkaars perspectieven leren. Het panel adviseert om voor een beter en vast systeem van inhoudelijke afstemming tussen docenten en opleidingscoördinatoren van beide specialisaties te zorgen. Een ander punt dat het panel heeft opgemerkt op basis van gesprekken met studenten, is dat bepaalde cursussen binnen de specialisatie Filosofie overlap vertonen: in verschillende cursussen worden dezelfde teksten vanuit eenzelfde perspectief gelezen en besproken. Het panel raadt de opleiding ook op dit punt toe te zien op betere

afstemming tussen de docenten. Het panel ziet kansen om hierbij de bestaande overlegstructuur voor docenten te benutten (zie verderop bij Personeel).

Didactiek, werkvormen en begeleiding

De Radboud Universiteit streeft ernaar om 'gewetensvolle, betrokken, kritische en zelfbewuste academici op te leiden die betekenisvolle posities innemen in de maatschappij' en 'gedurende hun loopbaan bijdragen aan een gezonde en vrije wereld met gelijke kansen voor iedereen'. De opleiding volgt de hieruit voortvloeiende onderwijsvisie van de Radboud Universiteit, waarin academisch (onderzoekend), persoonlijk (ontwikkeland) en duurzaam (lerend) onderwijs centraal staat en studenten persoonlijk en persoonsgericht worden opgeleid.

Het panel herkent deze visie in de persoonlijke begeleiding die studenten krijgen binnen de opleiding, alsmede in de specialisatiemogelijkheden. Het panel complimenteert de opleiding met de goede sfeer en open studieomgeving die docenten creëren: studenten voelen zich gezien en gewaardeerd binnen deze opleiding en er zijn korte lijnen tussen docenten en studenten. De eigen verdieping in het gebouw, met gemeenschappelijke sociale ruimte, draagt hier in positieve zin aan bij. Didactische werkvormen zijn voldoende afwisselend voor studenten en door de relatief kleine groepen is er volop ruimte voor interactie en het stellen van vragen in de les. Naast de begeleiding in de cursussen, kunnen studenten ook persoonlijke begeleiding op het gebied van studievoortgang, persoonlijke ontwikkeling en keuzes binnen de opleiding krijgen van een studieadviseur. Met elke student wordt hiertoe een kennismakingsgesprek gevoerd, wat zeer gewaardeerd wordt door studenten. Studenten die daarna gebruik hebben gemaakt van de studieadviseur geven aan dat dit contact laagdrempelig en behulpzaam is. Binnen PPS is er ook een systeem waarbij ouderejaarsstudenten de eerstejaars studenten ondersteunen, wat goed werkt volgens zowel de Nederlandse als de internationale studenten. Internationale studenten worden op het praktisch vlak tevens adequaat begeleid door het international office van de faculteit.

Naar aanleiding van een gebeurtenis op het terrein van sociale veiligheid binnen de faculteit, heeft de faculteit dit thema op de agenda gezet. Er zijn diverse bottom-up en bestuurlijke initiatieven (geweest) waarbij is ingezet op gespreksvoering over normen en vragen rond het thema sociale veiligheid. Bestuurlijke initiatieven zijn gebundeld in het 'Programma gezond academisch studie- en werkklimaat'. Studenten en docenten geven aan dat het thema vooral door heeft gewerkt in het vertrouwen en de communicatie tussen het opleidingsmanagement en studenten. Op dit moment ervaren studenten met wie het panel sprak een sociaal veilige leeromgeving en de meeste studenten geven aan de communicatie naar studenten over sociale veiligheid is verbeterd maar dat blijvende inspanning nodig is. Het panel adviseert de opleiding een proactief beleid te blijven voeren om een sociaal veilige leer- en werkomgeving te stimuleren, zoals dat binnen elke universiteit van belang is.

Begeleiding bij het bachelorwerkstuk

In het bachelorwerkstuk voeren studenten zelfstandig een kleinschalig onderzoek uit. De begeleiding kent een cursorische invulling waarbij studenten in een kleine groep (binnen de 'werkplaats') van elkaar leren. Huidige werkplaatsen zijn bijvoorbeeld Politiek geweld, conflict en vervreemdingen, en Gedachte-experimenten. De groepen worden ingedeeld in een werkplaats op basis van het thema dat de studenten voor hun bachelorwerkstuk kiezen. De begeleidende docent coacht de studenten groepsgewijs in dit proces en geeft daarnaast feedback op de werkstukken van individuele studenten. Het panel vindt het systeem met de werkplaatsen voor de bachelorwerkstukken sterk omdat studenten in een kleine groep van elkaar leren. Studenten geven aan dat zij buiten de groepsgewijze begeleiding en peer feedback laagdrempelig (extra) feedback aan de begeleidende docent kunnen vragen op hun bachelorwerkstuk. Handleidingen voor de scriptie zijn duidelijk voor studenten.

Instream en studeerbaarheid

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen van een vwo-diploma of een hbo-bachelor propedeuse. Het verkorte programma is toegankelijk voor studenten die minimaal een wo-bachelor propedeuse of een volledige hbo-bacheloropleiding hebben afgerond. Hiermee kunnen de 60 EC aan vrijstellingen worden ingevuld. De opleiding heeft een gezonde instroom: gemiddeld zo'n 40 nieuwe studenten per jaar voor de specialisatie Filosofie, het verkorte programma ruim 20, en de specialisatie PPS rond de 80 studenten. PPS is de afgelopen jaren gegroeid, terwijl de instroom in de specialisatie Filosofie min of meer gelijk is gebleven.

Bij de vorige visitatie heeft het toenmalige panel zorgen geuit over het rendement van de opleiding. Het huidige panel ziet dat dit thema nog steeds actueel is: het diplomarendement binnen drie jaar schommelde de afgelopen vier jaar tussen de 16 en 35% (Filosofie) en 24 en 38% (PPS). Na vier jaar klimt het percentage op en heeft meer dan de helft van de studenten het diploma behaald. Het verkorte programma Filosofie doet het significant beter: hier schommelt het rendement na drie jaar tussen de 55 en 69%. De relatief hoge uitval van rond de 20 tot 40 procent vormt een belangrijke oorzaak van de relatief lage rendementen. Studenten schetsen een beeld van piekbelastingen tijdens de studie (PPS) en een behoefte onder studenten aan extra tijd voor persoonlijke ontplooiing (Filosofie). Ook geven zij aan dat een deel van de studenten bewust studeert om een propedeuse te behalen en vervolgens overstapt naar een andere studie. Na één studiejaar krijgen studenten een bindend studieadvies. Het merendeel van de studenten ontvangt een positief advies; deze studenten hebben op dat moment dus nog voldoende studievoortgang. Binnen de faculteit wordt er onderzoek gedaan naar de precieze redenen van uitval en rendement, en ook is het thema een aantal keren binnen de opleidingscommissie van de bacheloropleiding besproken. Om de studievoortgang te stimuleren hanteert de bacheloropleiding verder strakke deadlines voor de scripties.

Het panel constateert dat het thema studeerbaarheid op de agenda staat. Het panel adviseert de opleiding dit goed te blijven monitoren en als nodig meer verbeteracties in te zetten. Verder raadt het panel aan om nog eens zorgvuldig naar piekbelastingen binnen met name PPS te kijken: studenten geven aan dat veel toetsen in dezelfde periode worden afgenomen, dus ook op dit punt lijkt een betere afstemming nodig.

Taalbeleid

De specialisatie PPS wordt in de Engelse taal aangeboden. In deze specialisatie worden maatschappelijke vraagstukken behandeld die vragen om internationale perspectieven en afwegingen. De Engelse taal biedt studenten PPS ook een 'international classroom': binnen PPS studeren naast Nederlandse studenten ook studenten uit bijvoorbeeld Egypte, Jemen, Kirgizië, China en de Verenigde Staten. Studenten die extra ondersteuning wensen in de Engelse of Duitse taal (die in keuzemodules terugkomen), kunnen hiervoor terecht bij leesgroepen binnen de faculteit. Het panel heeft met de opleiding gesproken over de aard van de internationale maatschappelijke vraagstukken en vindt de keuze voor de Engelse taal in de specialisatie PPS legitiem. Zowel uit de gesprekken als het lesmateriaal blijkt voor het panel duidelijk dat de thema's van internationale aard zijn, en dat de Engelse taal hiervoor gebruikt wordt in het academisch debat.

Personeel

In totaal werken er 43 personeelsleden als docent voor de filosofie-opleidingen, die afhankelijk van de behoefte jaarlijks opnieuw worden ingepland voor de bachelor- en/of masteropleidingen Filosofie. Alle personeelsleden zijn actief als docent en onderzoeker en zijn gepromoveerd. Hierbij wordt over het algemeen de verdeling aangehouden van 50% tijd voor docenttaken, 45% onderzoekstijd en 5% tijd voor administratieve taken. De werkdruk wordt als relatief hoog ervaren en het opleidingsmanagement heeft dit adequaat geagendeerd. Er worden (tijdelijk) enkele junior docenten ter ondersteuning ingezet en het docententeam bekijkt momenteel of het samenvoegen van cursussen kan bijdragen aan een lagere

werkdruk. De meeste docenten hebben een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO). Het panel benadrukt het belang van de zorgvuldige administratieve verwerking hiervan; die is op dit moment nog niet afgerond. Er is één docent met een Uitgebreide Kwalificatie Onderwijs (UKO) en twee docenten volgen momenteel een training om deze te behalen. Docenten die in de Engelse taal lesgeven, doen dat naar tevredenheid van studenten en zijn native speaker en/of hebben een internationale carrière met Engelstalige publicaties op hun naam.

Het panel ziet een deskundig en toegankelijk docententeam. De werkdruk is een punt van aandacht, dat is opgepakt door het opleidingsmanagement en blijvende monitoring verdient volgens het panel. Docenten geven aan dat er plezierig wordt samengewerkt, en dat zij elkaar regelmatig zien tijdens vaste overlegmomenten die door de onderwijscoördinatoren worden geïnitieerd. Het panel merkt op dat de afstemming die er in die overleggen plaatsvindt verbeterd kan worden (zie eerder bij deze standaard). Het panel adviseert het opleidingsmanagement om in bepaalde gevallen, zoals het integreren van niet-westerse filosofie, het ontbreken van leerdoelen en het administreren van BKO-certificeringen, gebruik te maken van deze overlegstructuur om concretere plannen te maken en eerder handelend op te treden.

Overwegingen

De opleiding heeft in de ogen van het panel een degelijk curriculum dat inhoudelijk stevig staat, en een stabiele en gezonde instroom van studenten heeft. De onderwijsprogramma's voor de specialisaties zijn logisch afgeleid van de eindtermen. De twee specialisaties Filosofie en PPS bieden studenten beide iets eigens en zijn inhoudelijk up-to-date. De keuze voor de Engelse taal voor de specialisatie PPS is legitiem. In lijn met het profiel ligt er een mooie nadruk op continentale filosofie. De minorruimte, optionele stage en keuzes uit bachelor seminars (Filosofie) en keuzemodules (PPS) bieden studenten de mogelijkheid om eigen accenten te leggen. De afstemming tussen beide specialisaties is voor verbetering vatbaar, evenals de afstemming binnen de specialisaties wat betreft inhoud (Filosofie) en piekbelastingen (PPS). Het diversifiëren van het curriculum wordt door de opleiding als aandachtspunt genoemd. Het panel is van mening dat de betrokken docenten hierbij bestuurlijk sterker ondersteund dienen te worden met proactieve beleidskeuzes. De opleiding heeft maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten en adviseert de studeerbaarheid goed te blijven monitoren. Het docententeam is deskundig, betrokken en toegankelijk voor studenten. De studiebegeleiding voor zowel Nederlandse als buitenlandse studenten is goed op orde, evenals de scriptiebegeleiding. De didactiek wordt gekenmerkt door kleine groepen en interactie, en docenten weten een prettige sfeer en persoonlijke leersetting neer te zetten voor studenten. Het zich aandienende thema sociale veiligheid is opgepakt door de opleiding, en verdient blijvende aandacht.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing en toetspraktijk

De opleiding volgt het toetsbeleid van de faculteit, waarin kwaliteitseisen en rolverantwoordelijkheden voor toetsing en beoordeling zijn uitgewerkt. Er staat bijvoorbeeld in dat de toetsing is afgeleid van heldere eindtermen, toetsen ontwikkeld worden volgens het vierogenprincipe, toetsvormen aansluiten op de leerdoelen en cursusinhoud, en dat elke opleiding een overzichtelijk toetsprogramma in Excel vastlegt. Regelingen rondom toetsing en beoordeling zijn vastgelegd in een Onderwijs- en examenregeling (OER) voor deze specifieke bacheloropleiding.

Het toetsbeleid en het toetsprogramma zien er in de ogen van het panel gedegen en overzichtelijk uit. Wel is het bij het panel opgevallen dat bepaalde velden voor leerdoelen in het toetsprogramma leeg zijn (zie Standaard 2). De gehanteerde toetsvormen zijn schriftelijke tentamens, schriftelijke opdrachten, papers en mondelinge presentaties. Het panel vindt dat de toetsvormen voldoende afwisselend zijn, en dat de opleiding toetsvormen hanteert die passen bij de betreffende leerdoelen en cursussen. Ook waar de leerdoelen ontbreken (zie Standaard 2), sluiten de toetsen aan op de eindtermen en cursusinhoud. Toetsen zijn daarmee valide in de ogen van het panel. De toetsen zelf zien er naar mening van het panel ook goed uit: vragen en opdrachten zijn op het gewenste niveau en duidelijk geformuleerd.

Beoordeling en feedback

Beoordelingen worden gegeven op basis van beoordelingsrubrics of antwoordmodellen, die volgens het panel goed zijn opgezet. Studenten vinden het over het algemeen duidelijk wat er van hen wordt verwacht bij de toetsen. Het feit dat er soms formatieve evaluatie plaatsvindt, zoals bij de cursus Climate ethics in PPS, vindt het panel positief. Studenten vinden dat ze voldoende feedback krijgen, en dat zij extra feedback kunnen krijgen als ze daar om vragen.

De stages worden adequaat beoordeeld op basis van schriftelijke verslagen. De bachelorwerkstukken worden beoordeeld door twee begeleiders van werkplaatsen: de begeleider van de werkplaats waarin de student heeft deelgenomen (de eerste lezer), en een begeleider van een andere werkplaats (de tweede lezer). De eindwerkstukken worden op een door de opleiding vastgestelde deadline ingeleverd, waarna de bachelorwerkstukcoördinator bepaalt welke examinerator welk eindwerkstuk als tweede lezer beoordeelt, waarbij rekening wordt gehouden met de werklast en expertise van de examineratoren, en ervoor wordt gezorgd dat er een variëteit aan duo's van examineratoren samenwerken. De examineratoren vullen eerst zelf het beoordelingsformulier in, waarna de bachelorwerkstukcoördinator het eindwerkstuk leest en de apart ingevulde formulieren van de eerste en de tweede lezer naast elkaar legt. Als de oordelen dicht bij elkaar liggen, doet de bachelorwerkstukcoördinator een voorstel voor een gezamenlijke beoordeling, dat door de eerste en tweede lezer goedgekeurd dient te worden. Als er significant verschil zit tussen beide beoordelingen, dan bespreken de lezers de oordelen in een 'deliberatiesessie' met alle begeleiders van de werkplaatsen om tot consensus te komen. Als dat niet lukt, bepaalt de bachelorwerkstukcoördinator.

Het panel vindt dat de opleiding hiermee een goed systeem van beoordelen hanteert voor het bachelorwerkstuk, waarin er meer dan voldaan wordt aan het vierogenprincipe. De stappen en procedures zijn helder omschreven in de handleiding voor het bachelorwerkstuk. Ook het beoordelingsformulier en de wijze waarop dit door de examineratoren wordt ingevuld beoordeelt het panel positief: de opbouw vanuit

deeltijfers gaat cijferinflatie tegen en oordelen worden goed schriftelijk onderbouwd. Een verbeterpunt is dat de examinatoren meer positieve feedback mogen geven: nu wordt er in de toelichting meestal vooral benoemd wat er niet goed is aan het werkstuk.

Kwaliteitsborging toetsing en beoordeling

De examencommissie functioneert voor de gehele faculteit en bestaat uit vier interne leden (van wie één de voorzitter en één de vicevoorzitter is), een extern lid en een ambtelijk secretaris. Twee van de interne leden zijn docent bij de Filosofie-opleidingen. De voorzitter, vicevoorzitter en de ambtelijk secretaris komen wekelijks bij elkaar om verzoeken van studenten op het gebied van onder andere extra kansen, uitstel en vrijstelling te behandelen. Daarnaast is er een stevige overlegstructuur waarin beleidskeuzes en -documenten zoals het toetsbeleid en de OER worden besproken binnen de examencommissie of met onder andere het opleidingsmanagement, studieadviseurs en de decaan. Om de kwaliteit van toetsen steekproefsgewijs te controleren, functioneren twee leden van de examencommissie (waaronder een extern lid) volgens een vaste borgingsagenda als toetscommissie. Deze toetscommissie controleert ongeveer 10 filosofiecurssussen per jaar volgens een vaste checklist. Ze kijkt onder meer naar de verbinding tussen de leerdoelen en toetsen, de kwaliteit van beoordelingscriteria en het vierogenprincipe. De bevindingen van de toetscommissie worden zowel met de rest van de examencommissie als met de betreffende docenten gedeeld. Dit laatste gebeurt in een persoonlijk gesprek met duo's van docenten, zodat een actieve dialoog over de kwaliteit van toetsing en beoordeling wordt gestimuleerd.

De examencommissie heeft tot januari 2023 veel wisselingen in de bezetting gekend, maar heeft op het panel de indruk achtergelaten daadkrachtig en gestructureerd aan de slag te zijn met de borging van toetsing en beoordeling op zowel de korte als de lange termijn. Hierbij voldoet de examencommissie ruimschoots aan haar wettelijke verplichtingen. Het panel waardeert de actieve rol die de examencommissie speelt bij het beoordelingsproces van scripties door het aanwijzen van de commissies van examinatoren en het organiseren van evaluatiebijeenkomsten met examinatoren. Hiermee functioneert de examencommissie in de ogen van het panel als poortwachter van het afstudeerproces. De examencommissie maakt heldere keuzes in wat zij wel en niet kan doen binnen de tijd die ze heeft. Het panel is van mening dat het opleidingsmanagement de stimulerende rol van de examencommissie met betrekking tot de toetskwaliteit actiever mag faciliteren. Het panel acht het van belang dat de grotere betrokkenheid van de examencommissie gecontinueerd wordt en meent dat er sterker ingezet mag worden op de (ambtelijk) secretariële ondersteuning van de commissie.

Overwegingen

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing met passende toetsvormen. Toetsen worden volgens het vierogenprincipe ontwikkeld, zijn op het gewenste niveau en sluiten aan op de eindtermen en cursusinhoud. Daarmee zijn de toetsen in de ogen van het panel voldoende valide. Beoordelingen worden gegeven op basis van duidelijke beoordelingsrubrics, waarbij studenten weten wat er van hen wordt verwacht. Studenten ontvangen voldoende feedback. De beoordeling van het afstuderen is goed ingeregeld en voldoet ruimschoots aan het vierogenprincipe. Oordelen worden overwegend goed onderbouwd, waarbij nog meer nadruk mag liggen op positieve feedback. De facultaire examencommissie vervult haar taken volgens de wettelijke vereisten en heeft een daadkrachtige en gestructureerde aanpak. De examencommissie draagt actief bij aan de verbetering van de kwaliteit van toetsing en beoordeling, alsmede het goede gesprek hierover onder docenten en opleidingsmanagement. Het panel raadt de opleiding aan om in te zetten op de continuïteit van de examencommissie en de (ambtelijk) secretariële ondersteuning van de commissie om dit sterke borgingsbeleid vast te houden.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Gerealiseerd niveau

Het panel heeft vijftien afstudeerdossiers bestudeerd voorafgaand aan het visitatiebezoek. Het panel vindt dat studenten de eindtermen realiseren in de bestudeerde bachelorwerkstukken. Hierbij ziet het panel geen significante verschillen in het behaalde niveau tussen de beide specialisaties en het verkorte programma. De bachelorwerkstukken zijn van een voldoende tot goed niveau. Het panel ziet verder dat studenten Filosofie meer theoretische onderwerpen kiezen, en PPS studenten zich vaker richten op maatschappelijke thema's, wat voor het panel logisch voortvloeit uit het accentverschil binnen de profilering en eindtermen. Het panel merkt op dat de verschillen in de eindtermen van de twee specialisaties, waarbij aan PPS-studenten extra eisen worden gesteld (zie Standaard 1), niet tot uitdrukking komen in de becijfering.

Functioneren afgestudeerden

Alumni van deze opleiding kunnen doorstromen naar een masteropleiding, bijvoorbeeld naar de tweejarige master Filosofie van de Radboud Universiteit, die ook een op PPS aansluitende masterspecialisatie PPS aanbiedt. Alumni PPS weten die doorstroommogelijkheid de afgelopen jaren steeds beter te vinden. Alumni kiezen ook voor andere masteropleidingen, in filosofie of andere vakgebieden. Zij kunnen na hun bacheloropleiding aan het werk in een diversiteit aan contexten en functies. Alumni van de bacheloropleiding geven in het in 2023 door de filosofie-opleidingen uitgevoerde alumnionderzoek aan dat zij de opgedane kennis en vaardigheden goed kunnen gebruiken in hun huidige werk. Alumni komen onder andere terecht in de sectoren onderwijs, onderzoek, overheid, zorg en welzijn. Het panel concludeert op basis van de ervaringen van alumni dat studenten goed worden voorbereid op het volgen van een masteropleiding of het zoeken van een baan. Het panel vindt het positief dat de opleiding moeite doet om zicht te houden op alumni via alumni-onderzoeken.

Overwegingen

De bachelorwerkstukken tonen aan dat studenten de eindtermen op het wo-bachelorniveau realiseren. De kwaliteit en het niveau van de werkstukken is voldoende tot goed, waarbij de specialisatie duidelijk wordt gereflecteerd in de onderwerpskeuze. De becijfering is over het algemeen herkenbaar al constateert het panel dat de verschillen in de huidige eindtermen van de twee specialisaties niet tot uitdrukking komen in de becijfering. Alumni komen goed terecht in vervolgoopleidingen of werk, en worden in hun voorbereiding hierop goed ondersteund door de opleiding.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 4 voldoet.

Eindoordeel

Het oordeel van het panel over de opleiding is positief.

Ontwikkelpunten

1. Zorg dat beide specialisaties een gelijkwaardig aantal eindtermen hebben.
2. Zorg voor een vast en beter systeem van afstemming tussen docenten van de specialisaties, en tussen docenten binnen de specialisatie Filosofie. Neem daarnaast mee dat ook studenten van elkaar kunnen leren en kijk of je de community-vorming tussen de beide specialisaties kunt versterken.
3. Maak plannen meer concreet en treed als opleidingsmanagement eerder handelend en sturend op, zoals bij het integreren van niet-westerse filosofie, het consequent doorvoeren van leerdoelen en het administreren van BKO-certificeringen.
4. Zet in op de continuïteit van de examencommissie en de (ambtelijk) secretariële ondersteuning van de commissie om het sterke borgingsbeleid dat is ingezet vast te houden.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

1. Kennis en inzicht

a) De afgestudeerde heeft een brede kennis van en inzicht in de belangrijkste disciplines van de filosofie, in het bijzonder:

- kennis van en inzicht in de grondbegrippen en kernproblemen van die disciplines;
- kennis van en inzicht in een aantal belangrijke teksten binnen die disciplines;
- kennis van en inzicht in actuele benaderingswijzen en discussies in die disciplines;
- kennis van en inzicht in de samenhang tussen de filosofische disciplines.

b) De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in de geschiedenis van de filosofie, in het bijzonder:

- kennis van en inzicht in de grote lijnen van die geschiedenis: de belangrijkste periodes, stromingen en auteurs, alsmede een aantal belangrijke teksten;
- kennis van en inzicht in de voor het begrip van de filosofische ontwikkeling relevante aspecten van de historische context;
- kennis van en inzicht in de aard van bronteksten op het gebied van de filosofie.

c) De afgestudeerde heeft, afhankelijk van de keuze van minoren – of, in het geval van Philosophy, Politics and Society, modules –

, elementaire kennis van een of meerdere niet-filosofische vakgebieden.

d) De afgestudeerde heeft kennis van het werkveld van afgestudeerde filosofen.

2. Toepassing van kennis en inzicht

a) De afgestudeerde kan de verschillende stappen in een filosofisch onderzoek uitvoeren, in het bijzonder:

- een filosofisch relevant probleem formuleren;
- een probleemstelling omzetten in een onderzoeksvraag;
- relevante literatuur (primair en secundair) verzamelen en beoordelen op kwaliteit in het licht van de gegeven vraagstelling;
- gebruikte teksten zorgvuldig interpreteren en kritisch analyseren in de context van het filosofische probleem;
- conclusies trekken uit het verrichte onderzoek en deze relateren aan de probleemstelling.

b) De afgestudeerde kan volgens gangbare academische normen omgaan met zowel filosofische als niet-filosofische teksten, in het bijzonder bij het verwerken van dit materiaal in noten en in een literatuurlijst.

c) De afgestudeerde kan een actueel maatschappelijk probleem analyseren vanuit een filosofisch perspectief

d) De afgestudeerde kan reflecteren op en voorbeelden geven van hoe de inhoudelijke kennis en academische vaardigheden opgedaan in de eigen discipline kunnen bijdragen aan het bereiken van de duurzaamheidsdoelen van de VN.

3. Oordeelsvorming

a) De afgestudeerde kan zich een oordeel vormen aangaande auteurs en filosofische problemen, in het bijzonder:

- een bestudeerde tekst of een vraagstuk plaatsen in de relevante context;
- de argumentatieve structuur van filosofische teksten en vraagstukken ontleden en beoordelen op hun formele correctheid;
- filosofische teksten en vraagstukken naar hun inhoud en strekking kritisch beoordelen.

b) De afgestudeerde kan een standpunt innemen en mondeling verdedigen in een wijsgerig debat.

4. Beroepsvaardigheden

- a) Communicatie: De afgestudeerde kan de resultaten van eigen onderzoek zowel mondeling als schriftelijk rapporteren en communiceren aan zowel een filosofisch als een niet-filosofisch geschoold publiek.
- b) Samenwerking: De afgestudeerde kan in samenwerking met anderen toewerken naar een (eind)product en heeft hierin een actieve bijdrage. Hij/zij/hen organiseert het werk in overleg met anderen en neemt verantwoordelijkheid voor het eigen deel van het werk in de samenwerking.
- c) Feedback: De afgestudeerde kan een product, mede op basis van feedback van anderen evalueren en verbeteren en hij/zij/hen kan feedback aan anderen geven die hen ondersteunt bij het evalueren en verbeteren van hun werk.

5. Leervaardigheid

De afgestudeerde beschikt over leervaardigheden die hem/haar/hun in staat stellen tot het nieuw opzetten, uitvoeren en presenteren van eigen filosofisch onderzoek.

6. Specificering voor *Philosophy, Politics and Society*

De afgestudeerde kan de hierboven genoemde kennis, inzichten en vaardigheden vooral mobiliseren in het licht van complexe maatschappelijke en politieke vraagstukken. Welke vraagstukken dat zijn is afhankelijk van de keuze van modules. De afgestudeerde kan:

- laten zien hoe verschillende perspectieven op deze vraagstukken impliciet en/of expliciet gevoed worden door filosofische theorieën.
- deze filosofische theorieën aanwenden om de complexiteit van het vraagstuk inzichtelijker te maken.
- een filosofische analyse geven van de consequenties die de keuze voor een specifiek perspectief – of de voortdurende botsing tussen perspectieven- zal hebben.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

Specialisatie Filosofie

Bachelor Filosofie [180 EC]				
	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
	Semester 1	Semester 2	Semester 2	Semester 2
1	Mentoraat [0 EC]	Mentoraat [0 EC]	Mentoraat [0 EC]	Mentoraat [0 EC]
	Academische taalvaardigheid [0 EC]	Academische taalvaardigheid [0 EC]	Academische taalvaardigheid [0 EC]	Academische taalvaardigheid [0 EC]
	Instructiecollege FFTR [0 EC]	Tutorgroepen [2 EC]	Tutorgroepen [2 EC]	Tutorgroepen [2 EC]
	Academische vaardigheden - schrijven [4 EC]	Academische vaardigheden - schrijven [4 EC]	Academische vaardigheden - presenteren [1 EC]	Academische vaardigheden - presenteren [1 EC]
	Cognitiefilosofie [4 EC]	Filosofische antropologie [4 EC]	Logica [4 EC]	Logica [4 EC]
	Sociale en politieke filosofie [4 EC]	Ethiek [4 EC]	Metafysica [4 EC]	Metafysica [4 EC]
	Geschiedenis van de antieke filosofie [4 EC]	Geschiedenis van de middeleeuwse filosofie [4 EC]	Geschiedenis van de moderne filosofie [4 EC]	Geschiedenis van de hedendaagse filosofie [4 EC]
			Taalfilosofie [4 EC]	Taalfilosofie [4 EC]
			Argumentatieleer [3 EC]	Kenleer en wetenschapsfilosofie [4 EC]
			Grote teksten Geschiedenis van de filosofie 1 [5 EC]	Grote teksten Geschiedenis van de filosofie 2 [5 EC]
2*	Grote teksten Fundamentele filosofie 1 [5 EC]	Grote teksten Fundamentele filosofie 1 [5 EC]	Grote teksten Fundamentele filosofie 2 [5 EC]	Grote teksten Fundamentele filosofie 2 [5 EC]
	Grote teksten Filosofie taal en cognitie 1 [5 EC]	Grote teksten Filosofie taal en cognitie 1 [5 EC]	Grote teksten Filosofie taal en cognitie 2 [5 EC]	Grote teksten Filosofie taal en cognitie 2 [5 EC]
	Great Texts Practical Philosophy 1 [5 EC]	Great Texts Practical Philosophy 1 [5 EC]	Grote teksten Praktische filosofie 2 [5 EC]	Grote teksten Praktische filosofie 2 [5 EC]
	Project [10 EC]		Vrije keuze uit minoraanbod [15 EC]	Vrije keuze uit minoraanbod [15 EC]
	Verplichte FTR-minor vak 1: Filosofie als tijdsdiagnose & cultuurkritiek [5 EC]		Verplichte FTR-minor vak 1: Filosofie als tijdsdiagnose & cultuurkritiek [5 EC]	Verplichte FTR-minor vak 1: Filosofie als tijdsdiagnose & cultuurkritiek [5 EC]
3	Minor [15 EC]		Minor [15 EC]	Minor [15 EC]
	Bachelorwerkstuk [10 EC]		Bachelorwerkstuk [10 EC]	Bachelorwerkstuk [10 EC]
	Verplichte FTR-minor vak 2: Planeet en politiek [5 EC]		Verplichte FTR-minor vak 3: Geesteswetenschappen en samenleving [5 EC]	Verplichte FTR-minor vak 3: Geesteswetenschappen en samenleving [5 EC]
	Optioneel: Buitenland-verblijf of keuze uit deze 4 bachelorseminars:		Keuze uit deze 4 bachelorseminars:	Keuze uit deze 4 bachelorseminars:
	Geschiedenis van de filosofie 1 [5 EC]		Geschiedenis van de filosofie 2 [5 EC]	Geschiedenis van de filosofie 2 [5 EC]
	Filosofie van de psychiatrie [5 EC]		Sociale en politieke filosofie [5 EC]	Sociale en politieke filosofie [5 EC]
	Philosophical Anthropology [5 EC]		Metafysica [5 EC]	Metafysica [5 EC]
	Ethiek [5 EC]		Taalfilosofie [5 EC]	Taalfilosofie [5 EC]

*studenten kiezen in het tweede jaar 3 van de 4 grote teksten vakken uit het tweede semester

Jaar 2: Filosofische cursussen (35 EC) eerste en tweede semester + Project (10 EC) eerste semester + Minorruimte (15 EC) tweede semester

Jaar 3: Filosofische cursussen: keuze uit 4 van 8 bachelorseminars (20 EC) Zie * + FTR-minor (15 EC) + Minor (15 EC) + Bachelorwerkstuk (10 EC) + Optioneel: buitenlandverblijf (1e semester)

Specialisatie PPS

Bachelor PPS [100 EC]				
	Periode 1	Periode 2	Periode 3	
	Semester 1		Semester 2	
	Periode 4		Semester 2	
1	RADAR: Academic Language Proficiency [0 EC]	RADAR: Academic Language Proficiency [0 EC]	RADAR: Academic Language Proficiency [0 EC]	
	Ethics: Theory and Contemporary Issues [5 EC]		Political Philosophy [5 EC]	
	History of Ancient and Medieval Philosophy [5 EC]		History of Modern Philosophy [5 EC]	
	Philosophy of Science [5 EC]		Metaphysics [5 EC]	
	Academic Writing Workshop [5 EC]		Rhetoric and Debate [5 EC]	
	Analyzing Texts and Arguments [5 EC]		Philosophical Anthropology [5 EC]	
	Social and Cultural Philosophy [5 EC]			
	The Power of Words [5 EC]			
	Project [10 EC]			
	Module Middle East and North Africa (MENA)	The Dynamics of Political Pacts [5 EC] MENA in International Perspective [5 EC] Life Course, Personhood and Identities in the MENA region [5 EC]	Module The Future of Democracy	Forms of Democracy: A Comparative Approach [5 EC] Who is the Demos? [5 EC] Counter-Democracy: Case Studies [5 EC]
	Module Global Justice and Human Rights	Global Distributive Justice: an Introduction [5 EC] Philosophy of International Law [5 EC] Phenomenology of Human Mobility [5 EC] Intercultural Philosophy [5 EC]	Module Identity and Exclusion	1492: Race, Religion and the Colonising 'Man' [5 EC] Gender, Sexuality and Intersectionality [5 EC] Race, Colonialism and the Colour Line [5 EC] How the modern knowledge society came about [5 EC] Knowledge and expertise in the contemporary knowledge society [5 EC]
	Module Thinking across Continents	Europe and the Far East [5 EC] Europe and the Arab World [5 EC]	Module Science and Society	Why trust science? [5 EC]
	Module Mental Health in Crisis	The History and Status of Psychiatric Illnesses [5 EC] Neurodiversity [5 EC] The Social Design of the Mind [5 EC]		
	Bachelor's Thesis [10 EC]		Bachelor's Thesis [10 EC] Philosophy in Practice [5 EC]	
3*	Module Ecology and Sustainability	Ecophilosophy in the Anthropocene [5 EC] Political Ecology [5 EC] Critique of Green Ideology [5 EC]	Module The Digital Revolution	An Introduction to the Philosophy of technology [5 EC] Surveillance Society [5 EC] Ethics of AI [5 EC]
	Module Leben, Kultur und Krise	Entfremdung und Kritik [5 EC] Du musst Dein Leben ändern [5 EC] Die Rettung der Lebenswelt [5 EC]	Module Society and the Individual	Social Contract Theory [5 EC] Social cohesion and conventions [5 EC] Authenticity and Public Life [5 EC] The roots of human sociality [5 EC] Social practices in modern philosophy [5 EC]
	Module Religious Contacts and Conflicts	The Silk Road [5 EC] IPS in the ME III: State and Diversity [5 EC] Dying for God [5 EC]	Module The Dynamics of Social Complexity	From small talk to big media [5 EC]
	Module The Making of the Human	The forces that make humans [5 EC] Biopower and the making of the human [5 EC] Human made: on technology and the arts [5 EC]		

* In jaar 2 en 3 bestaan alle modulevakken - één volledig semester (dus zowel periode 1 als 2, en zowel periode 3 als 4)

jaar 2: in semester 1 kiezen studenten één module* (15 EC) + The Power of Words (5 EC) + project (10 EC). In semester 2 kiezen studenten twee modules (2x15 EC) en optioneel keuzevakken in het buitenland

jaar 3: in semester 1 kiezen studenten twee modules* (2x15 EC). In semester 2 kiezen studenten één module* (15 EC) + Philosophy in Practice** (5 EC). Studenten kunnen kiezen of zij hun Bachelor scriptie (10 EC) in het eerste of het tweede semester schrijven.

Verkort programma

Verkort programma Filosofie [120 EC + 60 EC vrijstellingen = 180 EC]		
	Semester 1	Semester 2
Jaar 1* Inleidingen	Geschiedenis van de antieke filosofie (5 EC)	Geschiedenis van de middeleeuwse filosofie (5 EC)
	Geschiedenis van de moderne filosofie (5 EC)	Geschiedenis van de hedendaagse filosofie (5 EC)
	Kenleer en wetenschapsleer (5 EC)	Metafysica (5 EC)
	Logica (5 EC)	Filosofische antropologie (5 EC)
	Cognitiefilosofie (5 EC)	Taalfilosofie (5 EC)
	Ethiek (5 EC)	Sociale en politieke filosofie (5 EC)
	Academisch Schrijven 1 (5 EC)	Academisch Schrijven 2 (5 EC)
	Jaar 2 Verdiepende bachelorseminars	Geschiedenis van de filosofie 1 (5 EC)
Filosofie van de psychiatrie (5 EC)		Metafysica (5 EC)
Philosophical Anthropology (5 EC)		Geschiedenis van de filosofie 2 (5 EC)
Ethiek (5 EC)		Taalfilosofie (5 EC)
	Vrijstellingen (60 EC)	
	Vrije keuze uit minoraanbod (2x15 =30 EC)** , optioneel buitenlandverblijf	
	Bachelorwerkstuk 1 ^e of 2 ^e semester (10 EC)	

*Studenten volgen Academisch Schrijven 1 (5 EC) en Academisch Schrijven 2 (5 EC). Daarnaast kiezen ze uit het aanbod van twaalf inleidende filosofische vakken een pakket van tien. Twee inleidende vakken worden niet gevolgd.

**De minorruimte kan op verschillende manieren worden ingevuld: met niet-filosofische cursussen (minoren van de eigen of een andere faculteit), filosofische B3-cursussen of cursussen van andere (ook buitenlandse) universiteiten.

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Dag 1: 6 december 2023

10.30	10.45	Aankomst & welkom
10.45	11.45	Vooroverleg panel (intern)
11.45	12.30	Gesprek opleidingsmanagement
12.30	13.30	Lunch
13.30	14.15	Gesprek studenten bachelor Filosofie en PPS
14.15	14.30	Pauze
14.30	15.00	Themasessie 1: ontwikkelvragen rendement en curriculumontwikkeling
15.00	15.15	Pauze
15.15	16.00	Gesprek studenten masters Filosofie
16.00	16.15	Pauze
16.15	17.00	Gesprek docenten bachelor
17.00	17.30	Gesprek docenten master
17.30	17.45	Procesafstemming secretaris en contactpersoon opleiding

Dag 2: 7 december 2023

08.45	09.00	Aankomst panel
09.00	09.45	Gesprek studenten Research Master (Engelstalig gesprek)
09.45	10.00	Pauze
10.00	10.45	Themasessie 2: ontwikkelvragen diversificatie van het curriculum
10.45	11.15	Intern overleg panel
11.15	12.00	Gesprek examencommissie
12.00	12.45	Lunch (10 min: procesafstemming secretaris en contactpersoon opleiding)
12.45	13.45	Opstellen bevindingen en voorbereiden eindgesprek (panel intern)
13.45	14.30	Eindgesprek opleidingsmanagement
14.30	16.00	Opstellen bevindingen (panel intern)
16.00	16.30	Mondelinge rapportage en borrel

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken van deze opleiding bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion. Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

- SWOT-analyse en leeswijzer
- Rapporten vorige visitatie
- Beleidsplan FTR 2023-2027
- Eindtermen van de opleiding
- Visie opleiding
- Jaarplan onderwijs FTR 2023
- Jaarverslagen opleidingscommissie 2020-2022
- Onderwijsvisie Radboud Universiteit
- Diverse cursusedossiers
- Notitie PPO
- Programma gezond academisch studie- en werkklimaat
- Programma premaster
- Studiegids Nederlands 2023-2024
- Studiegids Engels 2023-2024
- Informatie verkorte bachelor
- Cursushandleiding bachelorwerkstuk
- Instroom- en rendementgegevens
- Overzicht staf 2023-2024
- Jaarverslagen examencommissie 2020-2023
- OER
- Toetsbeleid FTR 2023
- Toetsprogramma 2022-2023
- Alumni onderzoek filosofie opleidingen 2023
- Nationale alumni enquête 2023 FTR
- Lijst van afgestudeerden